

ԵՐԵՔ ՆՈՐԸՆԾԱ ԱԲԵՂԱՆԵՐԸ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՏԱՐԱԳ ՄԱՏՈՒՑԵՑԻՆ

Հունվարի 25-ին Մայրավանքի երեք մորընծա միաբանները՝ Տ. Արշակ արքեպիսկոպոստը, Տ. Խորեն արքեպիսկոպոստը, Հովհաննիսյանը և Տ. Արշեն արքեպիսկոպոստը, քառասնորյա պահեցողության և վերապատրաստության շրջանն անցնելուց հետո, մատուցեցին իրենց անդրանիկ Պատարագը՝ համապատասխանաբար՝ Մայր Տաճարում, Ս. Հովսիսիմե եկեղեցում և Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդանիստ Ս. Սարգիս եկեղեցում:

Հայ Առաքելական Եկեղեցու կանոնների և ավանդության համաձայն, մորընծա քահանաները, նմանողությամբ Հիսուս Քրիստոսի քառասնորյա ծննդյան և անապատում Սատանայի կողմից փորձվելուց և Երան Բաղդելուց հետո միայն իր տնօրինական գործունեությունը սկսելու, վանքի պատերից ներս ապրում են պահեցողության, ինքնամփոփման, առանձնացման ու վերապատրաստման քառասուն օրեր, որից հետո մատուցում Անդրանիկ Ս. Պատարագ: Անդրանիկ Պատարագից հետո քահանան իրավունք է ստանում քահանայական գործունեությունը սկսելու:

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրության անունից ջնորհավորում ենք մորընծա արքեպիսկոպոստին՝ անդրանիկ Պատարագի առիթով, և մաղթում հաջողություններ՝ իրենց քահանայական ծառայության մեջ:

Պատարագիչ Հայր Սուրբերը, հրմթացս Ս. Պատարագի, քարոզ խոսեցին, որոնք զետեղում ենք ստորև:

Տ. ԱՐՇԱԿ ԱԲԵՂԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ

«Յանուն Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. Ամէն»:

«...Մեղքն ձեր օրօշնն ի մէջ ձեր եւ ի մէջ Աստուծոյ...

Ձիք որ որ խօսի զարդարութիւն, ...յուսացեալ են ի սնտիս եւ խօսին զունայնութիւն...»:

«...Ձեր մեղքերն են պատենչ զարժել ձեր և Աստծու միջև... Ձկա մեկը, որ արդարութիւն խօսի... Հույս են գրել սնտի բաների վրա և ունայնութիւն են խոսում...»:

(ԵՍԱՅԻ ԾԹ 2, 4)

Սիրելի հավատացյալ քույրեր և եղբայրներ,

Տեսեք, թե ինչպիսի մեղադրական է ներկայացնում հրեա ժողովրդին Նաայի մարգարեն, որն ամենայն որոշակիությամբ ու ներքից, հոգևոր հստակատեսությամբ ունի այն կատարյալ համոզումը, թե Աստծու ժողովրդի և Աստծու, Արարչի և արարածի միջև գոյություն ունեցած կապի խաթարման միակ մեղավորը մարդն է: Իսրայելի ժողովրդի ուսերին է ծանրացած պատասխանատվու-

թյունն այն մղձավանջային իրականությանն, որն առաջացել է Աստծու ժողովրդի անհնազանդությունից, ինքնաթափանցությունից ու կամակորոշությունից:

- Ինչպե՞ս պոռնկացավ հավատարիմ քաղաք Սիոնը, ինչպե՞ս անձնական ձգտումների, երկրավոր ու անցողիկ հրապույրներից հետամուտ լինելով, խոտորվեց ու ոսկրացյալ սրտի տեր դարձավ Աստուծո ժողովուրդը,- շվարած ու վշտացած աղաղակում է կայծակնաշուրթ մարգարեն:

Մարգարեի տառապանքի խորունկ ու անհատական պատճառը այն զարհուրելի իրականությունն է, որ Աստծու ժողովուրդը հակվել է ստորության, ապաքարոշական մղումները թափանցել են բոլոր հարաբերությունների և բոլոր դասակարգերի գործունեության մեջ: Վաճառականները խաթեբայությանը են զբաղվում, իշխաններն ու մեծատոնները գողությանը ու կաշառակերությանը են պարարտանում. միով բացիվ՝ ոչ ոք չկա, որ արդարություն խոսի: Ամենքը հույսները դրել են սնուտիների վրա և ունայնախոս դարձել:

Սիրելի հավատացյալներ, քույրեր ու եղբայրներ ի Ջրիստոս, ձեզմից ո՞վ մեջ այնպիսի տպավորություն ստեղծվեց, որ Նսայի մարգարեի՝ Աստծու մաքրամաքուր խոսմանի զայրույթն ու վիշտը միայն այն ժամանակվա համար էր, ո՞վ կպնդի, որ մարգարեի շանթող խոսքերը, որոնք բարոյական ու հոգևոր ուշիմության հիմն են հնչեցնում մեր ականքներին, այսօրվա համար չեն ասված նաև:

Փոխենք աշխարհագրական անուններն ու պայմանական կողմը ամենեւեց և կտեսնենք, որ մեր առջև կանգնած է այսօրվա մարդկությանը մեղադրամքը շուրթերին դիմող մի Աստվածային պատգամախոս, որ շարունակ կրկնում է.

- Ո՛վ մարդ, ո՛վ ժողովուրդ, Արարչիդ հետ կտրված կապիդ միակ պատասխանատուն դու ես: Մեղքերի բազմահրապույր քամիներին տուրք տալդ է քեզ զրկում Աստծու հաճությունից:

Եվ հիրավի, այսօր քանի՜-քանի՜ ազնիվ հոգիներ, եթե գտնվեին, մարգարեներ կդառնային ի տես այն չարաշահումների, ի տես այն անարդարությունների, որոնք կատարվում էին ոչ միայն վաղնջական Իսրայելում, այլև ուղղակի հենց քո ծոցում, ո՛վ հայ ժողովուրդ:

Մի՞թե այսօր մենք բարոյապես ավելի բարվոք վիճակում ենք ապրում, քան սրանից 2700 տարիներ առաջ մի ժողովուրդ, որին Նսային մեղադրում էր: Մի՞թե այդ մեղադրականին մենք կարող ենք այսօր ուշադրություն չդարձնել և մեզ համար մի ժամանակավորեայ արտահայտություն նկատել:

- Մենք ո՛ր, հրեաները ո՛ր, մեր ժողովուրդն ուրիշ է, լավն է,- կմտածեն ազգային սնապարծություն ունեցողները:

Այո՛, իրավացի են նրանք: Ժողովուրդները, ազգերը տարբեր են միմյանցից, տարբեր են լեզվով, մշակույթով, ֆիզիկական առանձնահատկություններով, սակայն բոլորը մի են մեղքի նկատմամբ ունեցած բուռն փափագով և այն բարի կամքով, որ կարող են հաղթահարել այդ չարիքը:

Մենք ևս ընկել ենք մեղքի ճիրանների մեջ, հույսներս դրել ենք սնուտի բաների վրա և դարձել ունայնախոս: Մեզմից ամեն մեկը իր համար առատ խորհրդածության նյութ է գտնում՝ սեփական ապագան լուսավոր ու նյութական փառահեղ պայմաններում ուրվագծելու մեջ: Ողորմելի ու չնչին մահկանացուներ լինելով, որ դրանով իսկ հաստատում ենք մեր մեղանշականությունը, մեզանից շատերը մեզ կառքով երկինք սլացող արքայազներ ենք կարծում: Ի՞նչ է մեր այսօրվա կյանքը: Դրամական մի մրցավազք: Ամեն մեկը ձգտում է դրամի, հարստության, ունեցվածքի, քարեկեցության...

Բարի ու Աստծու հավանությանն արժանացած արդյունքներ են սրանք: Բայց... Բայց չպետք է մոռանալ, երբեք չպետք է շփոթվել ու դրանց տալ կարևորագույն ու կենտրոնական արժեք: «Ուր գանձք ձեր են, ահա և սիրտը ձեր եղիցին» (Մատթ 6 21),— ասում է Փրկիչը: Այն պահից սկսած, երբ մենք կամուրջներ ինքնակառավարման դեկլ կհանձնենք դրամի, հարստության ու բարեկեցության մեր մեջ եղած մոլուցքին, հենց այդ պահից ինքներս էլ կդառնանք մեր բարոյական ուղիմուտյան գերեզմանափորը:

Այն օրվանից, երբ մենք մեր հոգու ու մտքի առաջաստիճանը լայնորեն կբացենք իշխելատենչության, իշխանության հասնելու բուռն ու կատաղի մրրիկներից, այդ օրվանից իսկ հույսներս դրած կլինենք մի սին ու սմամեջ իրականության վրա:

Մենք կդառնանք ունայնախոս և արդեն իսկ ենք, որովհետև մեր՝ իմ, քո և բոլորիս ամենօրյա խոսակցություններից հաճոյասիրություն, փափկասիրություն ու ցուցամոլություն է բուրում: Մեր ժողովրդի ամենակենսունակ տարրի՝ երիտաւարության շրջաններից հագիվ թե ունկնդրին հաջողվի լսել մի մախադասություն, մի պարբերություն, ուր չշոշափվեն հաճույքը փառաբանող թեմաներ, ուր ամեն բոլակ չխնկարկվի դրամի ու իշխանության «ամենակարող» ուժը: Ավելի առաջ գնացածներ էլ կան, որ մոռալու են, անարգում ամեն մի սրբություն՝ հենվելով իրենց պիղծ ու կեղծ գաղափարախոսության վրա. «Կեր, արք և ուրախ լեր»:

Այո՛, կարելի է և այսպես ապրել: Բայց մի պահ անդրադառնանք, միայն մի բոլակ հույսներս կտրենք սնուտիներից, դադարենք ունայնախոսությամբ զբաղվելուց և հարցնենք ինքներս մեզ.

– Ո՞ւր ենք գնում, ո՞րն է իմաստը մեր կյանքի:

Իրապես, ո՞րն է մեր կյանքի իմաստը: Արդյո՞ք մենք ծնվել ենք, որ զուտ քարշ տանք մեր այսրաշխարհային գոյությունը, աշխարհ ենք եկել միայն, որ, անցնելով հաճույքի պարտեզի միջով, քայլենք ու մեկ առ մեկ ըմբռնենք վայելքի՝ վարդերի ամուշ բուրմունքը: Այո՛, կարելի է այսպես էլ ապրել և ո՛չ միայն կարելի է, այլև անհրաժեշտ է, եթե այդպես ապրածներից ու ապրողներից որևէ մեկը հավաստի այդպիսի կենցաղավարության ճշմարտացիությունը: Բայց ասա ինձ դու, դո՛ւ, որ ճաշակել ես այդ բարիքները, ինքդ քեզ լիովին բավարարված զգացել՝ ես: Թող Սողոմոն իմաստունն ասի, նա, ով մահկանացուների մեջ ամենից շատն է ճաշակել հաճույքի խաբուսիկ վայելքը: Բայց տեսե՛ք, տեսե՛ք, նա ինչ է ասում. «Ունայնութիւն, ունայնութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է» (ԺՈՂ. Ա 2), ամեն ինչ «ի ձեռանէ Աստուծո՛ւ է» (ԺՈՂ. Բ 24): Ամեն ինչի մախասկիզբը Աստված է և Նրանից պետք է օրհնություն հայցենք և, իբրև այդ օրհնության հետևանք ու շնորհ, վաղեմք այն բարիքները, որոնք Աստվածաստեղծ են:

Այս իսկ պատճառով, ինչպես ասում է Աստվածորդին, «Աստծու արքայությունն ու արդարությունը նախ փնտրեցեք, և ամեն ինչ ձեզ ավելիով կտրվի» (ՂՈՒԿ. ԺԲ 31): Ամեն օր, երբ ծագում է արեգակը, երբ մենք աչքներս բացում ենք լույսին ու տեսնում մեր շրջապատը, Աստծու շնորհն է՝ տրված մեզ, և այդ շնորհը մեզ տրվում է ո՛չ թե նրա համար, որ մենք հույսեր կապենք այլ և այլ սնուտի բաների հետ, ունայնախոսությամբ լցնենք մեր ժամանակը, տրվում է ո՛չ թե նրա համար, որ մեր նյութական բարիքները կրկնապատկելու մոլուցքով տառապենք ու ամենօրյա ցոփությամբ ընկղմվենք հաճոյապաշտական ցեխի մեջ, այլ Աստված մեզ ժամանակ ու հնարավորություն է տալիս՝ անդրադառնալու և մեր խոտոր ընթացքից տրամագծորեն շրջադարձվելու: Բազմիցս մենք վճռել ու

երդվել ենք, որ պետք է վերածնվենք ու վերանորոգվենք, բազում անգամներ սկզբունքային մոտեցում ենք ցուցաբերել այս կամ այն հարցի նկատմամբ, բայց մույնքան անգամ էլ, մոռացության մատնելով մեր սկզբունքն ու վճիռը, մի բարոյական ապտակ հասցնելով ինքներս մեզ, մորից դարձել ենք միևնույն սխալներից, միևնույն մեղքից, ինչպես շունն է դառնում իր փսխածին: Մեզանից յուրաքանչյուրը, սիրելի՛ հավատացյալներ, կյանքում ունի իր կրեյիք խաչը, ամեն մեկիս սրբազան պարտականությունն է հսկել սեփական բարոյական կերպարի վրա, յուրաքանչյուրիս պարտքն է հսկել իր հոգու աչքերին, որպեսզի մրանց պարգությունից հոգևոր վիճակն էլ լուսավոր լինի: Մենք պարտավորություն ունենք ինքներս մեր և Աստծու առջև ուշիմություն հանդես բերելու և Աստծուն մերձենալու մեր վճիռները չլուծանելու ու չմոռանալու՝ կրկին տեղքայլ չկատարելու համար: Սա բարդ առաքելություն է: Համակ մաքառում ու ջանք է պահանջում հոգևոր առաջընթացը: Պայքարել ու պայքարել է պետք՝ բարոյական արիության և ուշիմության հասնելու համար, որպեսզի վերանա այն պատմենքը, որ գոյացել է մեր և Աստծու միջև, որպեսզի կամրջվի այն անջրպետը, որ բաժանում է արարածին իր Արարչից: Ահա այս սրբազան առաքելության շավիղներում իր ծառայության առանձնակի ու կարևոր նշանակությունն ունի հոգևորականը: Այսպիսի մի ծառայության կոչվեցին սրանից 40 օրեր առաջ, անցյալ տարվա դեկտեմբերի 14-ին, մեր սրբություն սրբոց Տաճարի Խորանի վրա ծնորդդած ու կուսակրոն քահանայի օծում ու ձեռնադրություն ստացած երեք ճեմարանավարտ սարկավագներ. մեկը՝ խոսքերիս նվաստ հեղինակը, երկրորդը՝ Տ. Խորեն արեղան, և երրորդը՝ Տ. Արշեն արեղան:

Սիրելիք ի Քրիստոս, աղոթեցե՛ք մեզ համար, որ մենք արժանի լինենք սպասավորելու մի Եկեղեցու, արժանի լինենք մեր անարժան գլուխները դնելու մի զոհասեղանի վրա, որը սրբագործվել է մեր լուսապսակյալ նահատակ նախահարց արյունով ու քրտինքով: Անսահման մեծ է մեզ վրա դրված պատասխանատվությունը, անչափելի է արժեքը քահանայական աստիճանի, որ կոչված է լինելու օղակը այն հսկա կամրջի, որ պետք է ընթանա դեպի Աստված՝ հաղթահարելով մեղաց անջրպետը:

Այսպիսի «հաւառ ու փառաւորեալ պաշտօն»-ի մերձենալու և արժանանալու համար բառերով արտահայտելի երախտագիտության զգացմունքներս եմ զեղում Ամենայն Հայոց Հայրապետ Գարեգին Ա Կաթողիկոսի ոտքերի առջև՝ հավաստիացումով, որ գլխիս հետ Հայ Եկեղեցու զոհասեղանին եմ թողնում նաև նվիրումս ու հանգմունքս, սերս ու հավատքս:

Խորապես զգացված ու շնորհակալական ապրումներով լեցուն է սիրտս առ այն սիրահոժար քայլը, որով մեզ ընդառաջեցին մեր Եկեղեցու երկու բարձրաստիճան հոգևորականներ՝ Տ. Զավեն արքեպս. Չիմչիմյանը և Տ. Ներսես արքեպս. Պողոսպալանը՝ դառնալով մեր հոգևոր ծնողները:

Չեմ կարող անտարբեր գտնվել, ջերմ ու սիրալի խոսքեր չհղել միաքանակից եղբայրներին, որոնց ջերմագին զգվանքների ներքո աճեցինք ու արմատներ մետեցինք Մայր Եկեղեցու անդաստանում:

Շնորհակալություններս ձեզ, սիրելի՛ հավատացյալներ: Ձեր աղոթքներում հիշեցեք նաև ինձ, որպեսզի, լինելով մեր Եկեղեցու նվաստ սպասավորն ու զինվորը, մի օր արժանի լինեմ իրականացնելու Տերունի այն պատգամը, թե «Հովիտ քաջ զանձն իր դնէ ի վերայ ոչխարաց» (Հովվ. Ժ 11): Ամեն: